

FÖRVALTNINGSUTSKOTTETS BETÄNKANDE 15/2008 rd

Regeringens proposition med förslag till godkännande av avtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, om bekämpande av bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar deras finansiella intressen samt till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och till lag om ändring av tullagen

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 september 2008 en proposition med förslag till godkännande av avtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, om bekämpande av bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar deras finansiella intressen samt till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och till lag om ändring av tullagen (RP 97/2008 rd) till förvaltningsutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Ismo Mäenpää, finansministeriet
- tullöverinspektör Juha Vilkkö, Tullstyrelsen.

Dessutom har skriftligt utlåtande lämnats av

- utrikesministeriet
- justitieministeriet
- inrikesministeriet
- arbets- och näringsministeriet
- gränsbevakningsväsendet
- Skattestyrelsen
- Finlands Näringsliv.

PROPOSITIONEN

I propositionen föreslås att riksdagen ska godkänna det i Luxemburg i oktober 2004 undertecknade avtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, om bekämpande av bedrägerier och annan

olaglig verksamhet som skadar deras finansiella intressen samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet.

Avtalet ska tillämpas på administrativt bistånd och internationell rättslig hjälp i brottmål

mellan de avtalsslutande parterna i syfte att förhindra, förebygga och upptäcka bedrägerier som gäller parternas finansiella intressen. Bestämmelserna i avtalet grundar sig i huvudsak på olika avtal om motsvarande bistånd och hjälp som ingått inom EU. I praktiken kommer avtalet att tillämpas särskilt på bedrägerier inom varuhandeln, men också på bedrägerier som gäller bidrag från de avtalsslutande parternas budgetar. När det gäller varuhandel är det administrativa biståndet traditionellt tullsamarbete i överensstämmelse med internationella fördrag eller administrativt bistånd mellan skattemyndigheterna. Myndigheterna lämnar alla upplysningar som de har tillgång till och inhämtar uppgifter för att överlämna dem vidare samt utför kontroller. Avtalet ska också tillämpas på brott som hör samman med nämnda brott, t.ex. penningtvätt och korruption. I avtalet sägs uttryckligen att en avtalsslutande part inte får åberopa banksekretessen som skäl för att vägra ge rättslig hjälp.

Avtalet är inte tillämpligt på bedrägerier som gäller direkt beskattning.

Avtalet träder i kraft första dagen i andra månaden efter den sista avtalsslutande partens anmälan av ratifikations- eller godkännandeinstrument. Vid anmälan om ratifikation eller när som helst efter detta kan en part emellertid göra en förklaring om att parten börjar tillämpa avtalet med andra parter som har gjort samma förklaring.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Dessutom föreslås en ändring av tullagen, eftersom det i avtalet inte finns tillräckliga bestämmelser om den rättsliga ställningen för en främmande stats tjänstemän i en sådan gemensam utredningsgrupp som enligt avtalet kan tillsättas för att utföra administrativ utredning.

Lagarna avses träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av republikens president samtidigt som avtalet träder i kraft.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Allmän motivering

Utskottet noterar att syftet med avtalet är att intensifiera samarbetet mellan parterna för att bekämpa bedrägerier som involverar parternas ekonomiska intressen. De som huvudsakligen kommer att tillämpa avtalet är tullmyndigheterna i de avtalsslutande staterna, men också andra brottsbekämpande myndigheter, som polisen och övriga rättsliga myndigheter och kommissionens bedrägeribekämpande myndigheter. Enligt avtalet vidtas åtgärderna på den avtalsslutande parts territorium som har mottagit begäran i överensstämmelse med gällande lagstiftning och inom ramen för den myndighets behörighet som har mottagit begäran. Bestämmelserna i avtalet svarar i långa stycken mot gällande EU-lagstiftning och konventioner mellan medlemsstaterna. Meningen är att inrätta en gemensam kommitté för företrädarna för parterna. Den ska se till att avtalet tillämpas klanderfritt.

I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Vidare ingår där ett förslag till ändring av tullagen. Där föreslås att det ska vara möjligt att lagstifta om gemensamma särskilda utredningsgrupper för administrativa utredningar som faller inom tullens behörighet.

Syftet med den nya 54 a § som föreslås i tullagen är att genomföra bestämmelsen om gemensamma särskilda utredningsgrupper i artikel 22 i samarbetsavtalet i den mån den gäller administrativa utredningar inom tullens behörighet. Artikel 22 ingår i avdelning II i avtalet som enligt rubriken handlar om administrativt bistånd. Om en utredningsgrupp inrättas för att utreda brott ska lagen om gemensamma utredningsgrupper (1313/2002) tillämpas. För att sådana gemensamma särskilda utredningsgrupper som avses i artikel 22 ska kunna inrättas för tullmyndighe-

ternas administrativa utredningar krävs det lagstiftning.

Förvaltningsutskottet anser emellertid att den föreslagna nya 54 a § i tullagen är alltför vag till sitt innehåll. Den anger inte tillräckligt noggrant vilka befogenheter och vilket ansvar de personer har som ingår i utredningsgruppen. Av paragrafmotiven framgår det inte heller vad som avses med administrativa utredningar. Om bestämmelsen tas in i tullagen, medger den dessutom att utredningsgrupper inrättas också med andra länder utifrån eventuella senare avtal, trots att det inte sägs ut i paragrafmotiven.

Utskottet föreslår att den föreslagna bestämmelsen om tullmyndigheternas gemensamma utredningsgrupper tas in i lagen om sättande i kraft av samarbetsavtalet i stället för tullagen för att den bara ska gälla utredningsgrupper som inrättas enligt den lagen. Vidare föreslår utskottet att avsikten med en utredningsgrupp preciseras att bara omfatta administrativa utredningar inom tullverkets behörighet enligt artikel 22.2 i samarbetsavtalet.

Utskottet konstaterar om de befogenheter och det ansvar som medlemmarna i en utredningsgrupp ska ha att en behörig myndighet i en främmande stat som hör till utredningsgruppen enligt föreslagna nya 54 a § i tullagen har "rätt att delta i utredningar och att närvara när sakkunniga, parter eller andra personer hörs för att utreda ett ärende". Den föreslagna bestämmelsen är alltså vidlyftigare än lagen om gemensamma utredningsgrupper som stiftades 2000 för att sätta i kraft avtalet om internationell rättshjälp. Enligt 4 § i den lagen har "en person som hör till en utredningsgrupp rätt att enligt finsk lag vara närvarande när åtgärder i anslutning till utredningen vidtas" och "rätt att delta i behandlingen av ärendet och ställa frågor till dem som blir hörda" bara "om förundersökningsmyndigheten tillåter det". Förvaltningsutskottet föreslår att den befogenhet som myndigheten i en främmande stat har i tullsamarbetet ska preciseras till att gälla bara rätt att vara närvarande, men inte rätt att delta i undersökningar.

Med stöd av propositionen och annan utredning i saken tillstyrker utskottet att det i Luxem-

burg i oktober 2004 undertecknade avtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, godkänns, att den förklaring som avses i propositionen görs och att lagförslag 1 i propositionen godkänns med ändringar och att lagförslag 2 förkastas.

Detaljmotivering

Lag om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, om bekämpande av bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar deras finansiella intressen

3 §. Utskottet föreslår att lagen om sättande i kraft av avtalet kompletteras med en ny 3 §, som betyder att nuvarande 3 § blir 4 §. Bestämmelsen om en gemensam särskild utredningsgrupp föreslås bli flyttad till den nya 3 §, som i propositionen föreslås bli intagen som en ny 54 a § i tullagen. I den nya 3 § i ikraftsättandelagen ska det föreskrivas hur och när en gemensam särskild utredningsgrupp kan inrättas, gruppens syfte, ledningsförhållanden, vilken lag som ska följas i verksamheten, befogenheterna för dem som deltar i gruppen och hur skada som utredningarna eventuellt orsakar ska ersättas och om det straffrättsliga ansvaret.

Förslag till beslut

Förvaltningsutskottet föreslår

att riksdagen godkänner samarbetsavtalet i propositionen,

att riksdagen godkänner att förklaringen i propositionen ges,

att lagförslag 1 godkänns med ändringar (utskottets ändringsförslag) och

att lagförslag 2 förkastas.

Utskottets ändringsförslag

1.

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet om samarbete mellan Europeiska gemenskapen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Schweiziska edsförbundet, å den andra, om bekämpande av bedrägerier och annan olaglig verksamhet som skadar deras finansiella intressen

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 och 2 §
(Som i RP)

3 § (Ny)

Finlands och de övriga avtalsslutande parternas behöriga tullmyndigheter kan på de villkor som anges i artikel 21 i samarbetsavtalet ingå ett avtal om att inrätta en gemensam utredningsgrupp för att förhindra eller utreda olaglig verksamhet som omfattas av samarbetsavtalet. Utredningsgruppen kan inrättas för att genomföra administrativa utredningar inom tullverkets behörighet enligt artikel 22.2 i samarbetsavtalet.

I Finland leds utredningsgruppen av en tjänsteman vid finska tullverket och medlemmarna i gruppen ska iaktta finsk lag. I Finland har en

tjänsteman i utredningsgruppen rätt att enligt finsk lag vara närvarande när en åtgärd i anknytning till utredningen vidtas eller när sakkunniga, parter eller andra personer hörs för att utreda ett ärende.

Den skada som en främmande stats tjänsteman möjligen orsakar vid dessa utredningar ersätts som om skadan hade orsakats av en tjänsteman vid finska tullverket. Främmande staters tjänstemän jämställs med finska statens tjänstemän i fråga om sådana brott som eventuellt är riktade mot dem eller som de eventuellt gör sig skyldiga till.

4 (3) §
(Som 3 § i RP)

Helsingfors den 4 november 2008

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Tapani Tölli /cent
vordf. Tapani Mäkinen /saml
medl. Thomas Blomqvist /sv
Maarit Feldt-Ranta /sd
Juha Hakola /saml
Rakel Hiltunen /sd
Heli Järvinen /gröna
Elsi Katainen /cent
Timo Korhonen /cent

Valto Koski /sd
Outi Mäkelä /saml
Petri Pihlajaniemi /saml
Pirkko Ruohonen-Lerner /saf
Lenita Toivakka /saml
Unto Valpas /vänst
Tuula Väättäinen /sd
ers. Veijo Puhjo /vänst.

Sekreterare var

utskottsråd Tuula Sivonen.